

arvata kalossia jalkaansa pannessaan, mikä työn paljous on ollut tehtävä ennenkun on saatu kokoon tarvittavat raaka-aineet ja ne sitten kalosseiksi valmistettu. Siinä on ollut käynnissä vuori-kaivokset ja sulatusuunit, on kylvetty ja koottu maan tuotteita, rakennettu erilaisia rakennuksia, käytetty voima ja työkoneita. Aineksia on kuljetettu viljelemättömien maiden kehoilla poluilla maanteillä, rautateillä, joki- ja merilaivoilla. Mitä ponnistuksia siinä on kysytty mitä vaaroja kestetty. Kuinka monta kauppaa on päätetty, kauppamatkaa kirjeenvaihtoa ja rahanvaihtoa tehty, kuinka paljon henkistä työtä on tarvittu kaikkien näiden tehtaiden järjestämiseen ja valvomiseen, kuinka monta ihmiskättä on toiminut ennenkun kalossit ovat raaka-aineista valmistuneet. Ja sittenkin ovat ne vaan kalossit, jotka saadaan ostaa noin 6 á 7 markalla. Vielä enemmän laajemmalti on hänen sateenvarjoonsa saatu kerätä raaka-aineita j. n. e.

Se aika jota me paraillaan elämme, se on joka suhteessa voimakkaan edistyksen aikaa. Ei osaa edeltäpäin aavistaa mitä kaikkea vastaisuudessa tullaan keksimään, ei ole niin vilkasta mielikuvitusta, että voisi suunnilleenkaan arvata, miltä maailma näyttää tuhannen tai parintuhannen vuoden perästä. Onko ihmiskunta kehittyvä onneaan vaiko onnettomuuttaan kohden, se on kysymys johon aina tullaan antamaan erilaisia vastauksia. Se on ainakin varmaa että ihminen oppii yhä suuremmassa ja suuremmassa määrin hallitsemaan luontoa, teettämään sillä työtä itsensä puolesta, josta on seurauksena korkeampi henkinen kehitys ja elämän mukavuus.

VIENANKARJALAISEN POLIITTISEN VANGIN MUISTELMIA.

Kirj. *W. Jeremejeff-Räihä.*

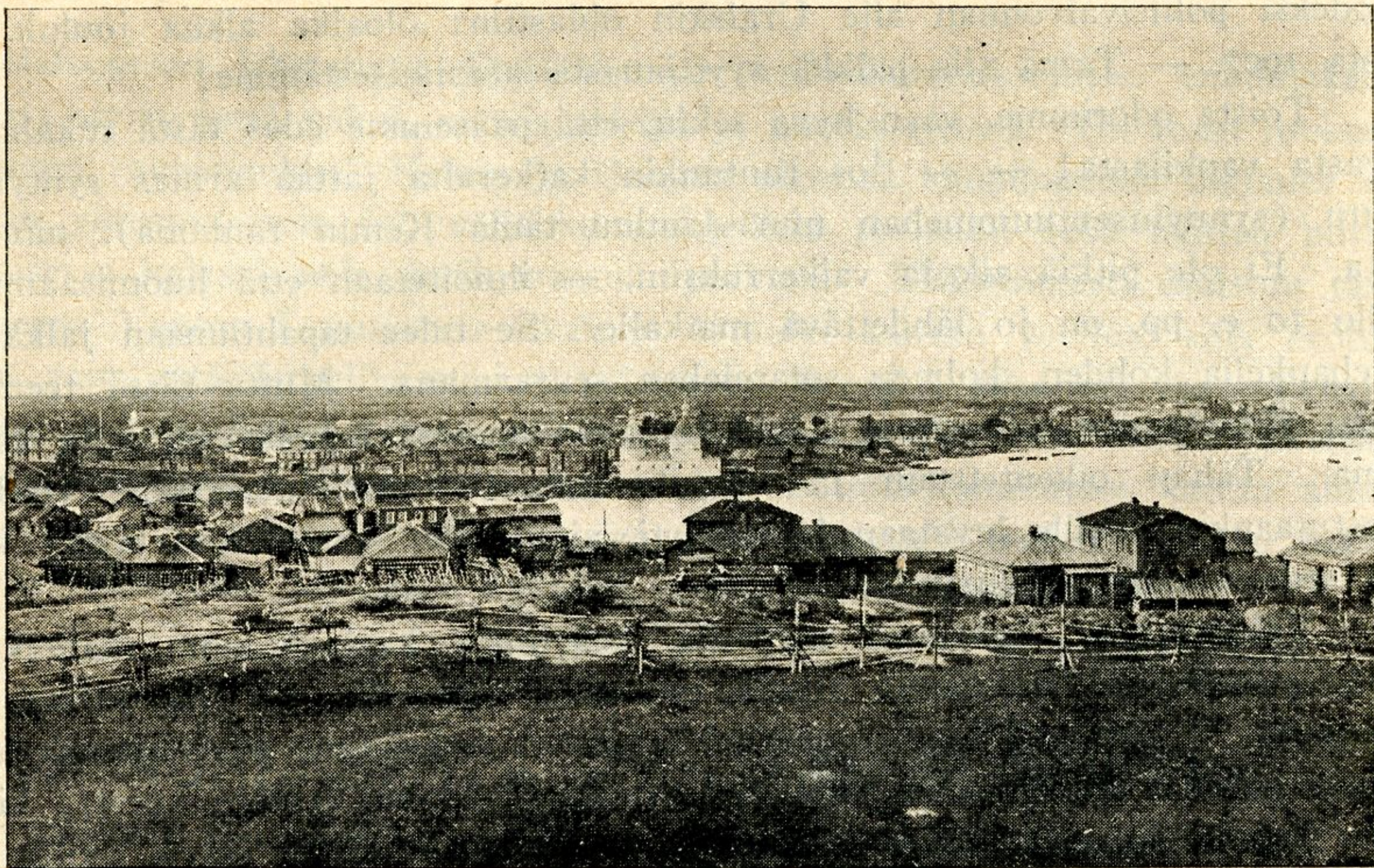
Herättyäni unesta aamulla ja katsahdettuani ympärilleni en ensinnä usko silmiäni; vaan samalla muistuvat mieleeni edellisten päivän tapahtumat. Täytyy myöntää, että edessä on todellisuus. Samalla kuuluvat lukot kolisevan cvillamme. Ovet avataan kello 6 aamulla ja vangit päästetään koko päiväksi kävelemään porstuaan, pihalle tai toisiin koppeihin. Minäkin nousen ja ryhdyn päivän askareihin. Valmistan teetä, maistelen ruunun ruokia. Sen jälkeen ilmoitan vankilan päällikölle että täst'edes perin rahat 10 kop. vuorokaudelta ja valmistan itse ruokani (ruoka tuntui nimittäin aivan kel-

vottomalta ihmisen syötäväksi). Katsellessani ympärilläni vallitsevaa kurjuutta kuluu päivä iltaan. — Seuraavana päivänä puolen päivän tienoossa kokoutuvat vankilassa olevat rikokselliset vangit huoneeseemme ja vaativat minulta rahaa; saman vaatimuksen ilmoittavat he myös eräälle vologdalaiselle poliittiselle vangille. Kummastellen kysymme, että mistä syystä meidän pitäisi antaa rahaa. Vastaukseksi tarttuu parikymmentä miestä toveriini, toiset puristavat kurkusta, toiset pieksävät, lyövät nyrkeillään ja puupalasilla mihin sattuu, riistävät rahat ja lopuksi päästävät hänet puolikuolleena käsistään. Tämän pieksämisen aikana riistetään minultakin ruokani ja liijat kapistukseni, huolimatta vastaväitteistäni. Joku uhkaavasti lausuu, että kohta tulee minunkin pieksämisen vuoro. Riistettyään puti puhtaaksi jättävät he kuitenkin lopulta rauhaan. Tulevaisuutemme alkaa huolestuttaa, mihin kääntyä, mistä saada turvaa ja puolustusta tätä väkivaltaisuutta vastaan. Jotkut naisvangeista huomauttavat meille salaa, että parasta on pitää niin vähän rahaa ja tavaraa ympärillämme kuin suinkin, sillä sama temppu saattaa heti uudistua eikä vankilan päällikön puoleen kääntymisestä ole mitään hyvää seurausta. Siis ei mitään muuta, kuin kärsiä kaikki, tuokoon tulevaisuus mukanaan mitä hyvänsä! — Loppupäivän saimme kumminkin olla rauhassa. Seuraavana päivänä (syysk. 5 p:nä) puolen päivän tienoossa taas kokoontuu koppiini parikymmentä naapuria, joista yksi taas ilmoittaa minulle raha-vaatimuksensa, tällä kertaa sillä perusteella, että he ovat saaneet tietää, että minä olen varakas. Vastaan tähän, että minulla ei ole rahaa paljoakaan käsissäni, — mistä minä antaisin? Tuskin saan sanani sanotuksi kuin temmata saappaat jaloistani, takkini päältä ja lakkini päästä, ja viedään näkymättömiin. Lopuksi luvataan löylyttää minua vielä kovemmin kuin poliittista toveriani, jos en suostu huomispäivänä hankkimaan määrättyä rahsummaa. Ei mikään auta, täytyy suostua, sillä vielä tahdon elää. Seuraavana päivänä täytän lupaukseni, jonka jälkeen palautetaan kaikki ryöstetyt vaatetavarani ja saappaani sekä luvataan oikein vangin kunniasanalla rauhaa ja ystävyyttä koko vankilassa olo ajakseni.

Elelen syysk. 8 p:n iltaan. Olemme tavallisuuden mukaan asettumassa makuutiloillemme, kun kuulen porstuasta karjalankielistä pakinaa. Pistän pääni ulos ovesta olevasta luukusta, näen ihmeekseni porstuassa seisomassa kaksi Uhtualaista tuttavaani: opettaja Wasili Dorofejeff-Waaran ja muurari Hotatta Remsujeffin pistinniekkojen ympäröimänä. Hekin hämmästyvät kuin saavat kuulla, että minäkin vierailen vankilassa, minunhan pitäisi olla Archangelissa, ja samalla pyytävät päästä luokseni niin pian kuin mahdollista. Heidät työnnetään luokseni huoneeseen ja salvataan lukon taakse. Niin pääsemme vapaasti pakinoimaan kotoisista tapahtumista. Waaran ja Remsujeff'in oli vanginnut Uhtuassa stanovoi samana päivänä kuin minut oli vangittu Kemissä. — — — —

Kuluivat päivät, vierivät viikot, tulevaisuudestamme ei — huolimatta kaikista ponnistuksistamme kaikenlaisten virastojen puoleen — minkääläistä tietoa.

Marraskuun alkupäivinä kutsutaan meidät yksi kerrallaan poliisi konttooriin, jossa Kemin virkaintoisuudestaan tunnettu kaupunginpäällikkö tutkii asiaamme lyhyesti, jonka jälkeen laatii pöytäkirjan tutkintonsa tuloksista.

Vienan Karjalan pääkaupunki: *Kemi* (Jäämeren rannalla).

Pöytäkirja tulee mielestäni kyhätyksi sellaiseen muotoon, jonka ei pitäisi asiaamme vahingoittaa, ja niin pistämme nimemme sen alle. Tutkinnossa tulini huomaamaan, että salaiset ilmiantajamme olivat Uhtuan kunnan viranomaiset: kunnanvanhin ja kirjuri. Nämät kaksi velikultaa olivat kannelleet päällemme kaikenlaista asiaan kuulumatontakin — josta voi päätätä, että heillä mahtoi olla pääasia saattaa meidät pois paikkakunnalta. Tämä taas lienee ollut heille tärkeätä siksi, kun uuden vuoden seudussa oli heitä odottamassa paha tilipula kunnan asioista. (Olihan tietystikin tilintarkastaja saatettava, vaikka minkälaisilla keinoilla pois valvomasta kansan oikeuksia). Tämän toimituksen jälkeen saatettiin meidät takasin vankilaan.

Vierivät viikot, kuluvat kuukaudet, tulevaisuutemme näyttää yhtä hämärältä.

Eräänä jouluk. alku päivinä kutsutaan toverini Waara vankilan konttooriin, jossa luetaan hänelle kuvernööristä tullut paperi, että hänet vapautetaan ehdolla, että lakkaa edistämästä „suomalais-protestanttista propagandaa” karjalaisten keskuudessa. Minulle ja Remsujeff'ille sensijaan ilmoitetaan, että meitä säilytetään vankilassa siksi kunnes tulee erityinen määräys kuvernööriltä. — Toverimme Waara vapautetaan kohta. Me jäämme alakuloisina odottamaan kuvernöörin „erityistä määräystä.” Elelemme tuskastuttavaa elämää vankilassa yhteensä 4 kk. 21 päivää. Vihdoinkin tammik. 24 p:nä 1908 iltapäivällä saapuu vankilaan Kemin poliisikonttoorin kirjuri (samalla viinan valaja) ja kutsuu luokseen minut ja toverini R:ff'in. Astumme vankilan konttooriin toivo rinnassa, että ehkäpä vihdoinkin on löytynyt todistus viattomuudellemme ja pääsemme vapaaksi. Hetki on jännittävä. Vastoin odotustamme luetaan meille seuraavasisältöinen paperi: Jeremejeff ja Remsujeff ovat Archangelin kuvernöörin esityksestä, sisäasiain ministerin määräyksestä lähetettävät hallitusvastaisen propagandan levittämisestä kahdeksi

vuodeksi poliisivalvonnan alle Uralskin oblastiin; oloaika alkaa jouluk. 24 p:stä 1907. — Tämä siis palkka syyttömästä kärsimisestämme!

Toista odotimme, vaan hyvä sekin, että pääsemme edes tästä tukahduttavasta vankilasta! — — Jos tuntuukin katkeralta jättää armas syntymäseutu (synnyinseutuummehan nim. kuuluu tämä Kemin rantama), niin ei auta. Ei ole pitkiä aikoja vaikerruksiin, — ilmoitetaan että huomisaamuna kello 10 e. pp. on jo lähdettävä matkalle. Se tulee tapahtumaan jalkaisin Archankelia kohden, kolmen sotamiehen seuraamana. Mutta tässä teemme tenän, ilmoitamme että emme lähde jalkaisin muussa tapauksessa kuin kuoleina. Tähän oikeutettuun ja lainaiheuttamaan vaatimukseemme vihdoin suostutaankin, meille luvataan hevoskyyti, ainoastaan sotamiesten täytyy kulkea seurassamme jalkaisin.

Valmistamme itseämme matkalle, käärimme kapineitamme matkakuntoon, piirtelemme muutamia rivejä omaisille, tuttaville, — ilta kuluu, yö vierähtää ... Aamulla käyvät paikkakuntalaiset ystävämme puristamassa kätämme pitkiksi ajoiksi. Matkatovereitteni silmänurkkiin tahtoo ilmestyä kirkkaita helmiä, — joka onkin luonnollista kun kotoiset eläjät jäävät vaille ensimmäistä ja tärkeintä välikappaletta: leivän palaa —, vaan muutamalla lohduttavalla sanalla on kohtalainen reippaus saavutettu. Alkaa kajahdella Karjalaisten laulukin, niin että seinät kumisee. Kello 10 e. pp. saapuvat saattajasotamiehemme, joista kaksi on Karjalan iloista (vaikka muuten luonnontilassa olevaa) poikaa, nimittäin Hilippa Bobroff Repolasta ja Logina Savin, Paadenesta. Nostamme matkakapineet kuormaan, ja sen jälkeen seuraa hyvästijätö vankitovereille. Tämä muodostuu niin liikuttavaksi, että kuuma kyynel vierähtää silmästä. Petoilta näyttävistä rikosvangeista oli yhdessäollessa tullut hartaita ystäviä. Siis viimeinen kädenpuristus, ja aloitamme matkamme. Sotamiehistä kulkee yksi jalkaisin hevosen edellä ja kaksi perässä pistimineen. Tämä kulkutapa kuitenkin päättyy niin pian, kun päästään virkamiesten silmistä. Silloin pistetään kiväärit kuormaan ja käydään tupakoimaan, vieläpä — kyytimiehen suostumuksella — istutaan rekeenkin. Venäläinenkin sotamies tuntee jo nykyisen sortotilansa. Jokainen sotamies kohtelee poliittista vankia kunnioituksella. Sotamiehelläkin on jo selvillä että poliittinen vanki puoltaa kansan vapautta. Kemin ja Onegan kaupunkien välillä viivyimme 14 päivää, kuljettuamme 297 virstaa. Sivuuimme seuraavia kyliä: Suiju (puoleksi karjalainen), Sorokan iso kylä (enimmäkseen karjalainen), Suhoje, Vilma, Suman kauppala, Kuolisma, Njuktsa, Unesma, Kuusareka, Malosuikka, Vorsogora. Joka kylässä matkan varrella on joitakuuta karjalaisia perheitä. Mainita sopii että jokaisessa kyläpahasessa, näyttäköönpä kuinka kurjalta tahansa, seisoo keskellä kylää mahtavana valtion viinamyymälä. Kauhistus valtaa ajatellessa sitä kurjuutta, jota nämä laitokset jakavat kansan keskuuteen. Aivan täytyy tuon kurjuuden kuvaaminen jättää kovempiluontoisten tehtäväksi. Vertaillessa Suomen maarahvaan elämää tšekäläisen kansan elämään, tulee ehdottomasti huomaamaan, että vielä monet puurot saadaan syödä, monet taistelut taistella, ennen kuin venäläisessä elämässä löytyy edes muutamia kohtia, joissa on saavuttu Suomen maarahvaan tasalle. Huomiota herättää myöskin se seikka, kun joka päivä saapuu vastaan isoja hevosjonoja, joissa kulkee sadottain ihmisiä. Ne ovat maan-

pakolaisuuteen lähetettyjä Etelä-Venäjän vallankumouksellisia, enimmäkseen nuorta sivistynyttä väkeä, nuoria miehiä ja nuoria tyttöjä. On tosin joukossa jokunen vanhempikin. Kemin ja Onegan pienissä kaupungeissa majoilee nykyään yhteensä noin 600 vallankumouksellista perhettä, sekä näitten piirien jokaisessa kylässä noin parikymmentä perhettä. Ehdottomasti muistuu tässä mieleeni Vansan-Testamentin-aikainen Israelin kansan vaellus, sillä erotuksella vain, että Israelilaiset itse pakenivat sorrettua tilaansa, vaan Venäjän poikia ja tyttäriä pakotetaan piikkien, piiskojen ja pistimien avulla jättämään syntymäseutunsa. Heitä kuljetetaan kuten eläimiä laumottain kautta ahtaitten vankilain, kurjain kulkuneuvojen ja uuvuttavain teiden. Etelän maista heidät työnnetään Jäämeren kylmille, asumattomille rannoille ...

(Jatketaan).

MITÄ AUNUKSESTA TUODAAN SUOMEEN.

(Salmin Virtelän tullivartiossa tehty tilasto alkuvuodelta 1908).

Tavaran laatu.	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.
	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.
Vesirinkeliä	10,586	8,279	8,856	2,537	955	1,988	2,722	710
Saviteoksia	11,200	3,760	14,480	—	—	—	—	—
Puuteoksia	7,690	4,090	9,845	1,580	210	4,380	—	—
Sianlihaa	3,681	959	2,421	170	150	—	—	—
Pärekoreja	1,000	600	2,340	400	—	330	—	—
Ruisolkia	3,670	—	2,385	1,380	—	—	—	—
Sorvarinteoksia	710	100	300	—	—	—	—	—
Pajunkuoria	935	170	2,100	—	—	—	—	1,280
Tuohentervaa	178	50	172	—	—	—	—	—
Ruisjauhoja	360	—	840	—	—	—	648	—
Kauranolkia	680	1,100	2,340	578	—	—	—	—
Kalaa (tuoretta)	510	1,560	4,836	50	436	85	—	280
Nahkaa (muokatt.vuotia)	70	127	151	—	—	50	—	306
Leivoksia	51	—	—	—	—	—	—	70
Lasia (tahkoamatonta) .	340	—	340	—	—	—	—	—
Herneitä	—	170	—	—	—	—	—	—
Voita	—	30	—	—	—	—	10	20
Pellavansiementä	—	101	990	112	—	—	—	—
Pellavia (muokatuista) .	—	100	—	—	—	—	—	—
Tervaa	—	850	—	85	—	—	170	—
Heinää	—	—	119,200	7,470	260	—	—	—
Kauraa	—	—	3,320	1,890	—	—	—	—
Hers-ryynejä	—	—	170	—	—	—	—	—
Tervatappuraa	—	—	187	—	—	—	—	—
Tuohiteoksia	—	—	—	—	—	100	60	—
Puuharavia	—	—	—	—	—	770	330	—
Kovasimia	—	—	—	—	—	50	—	—
Rautatakeita	—	—	—	—	—	15	—	—
Omenia	—	—	—	—	—	—	—	1,450
Kurkkuja (suolattuja) .	—	—	—	—	—	—	—	150
Kalaa (suolattua)	—	—	—	—	—	—	—	188

Edellisten lisäksi on tuotu seuloja: tammik. 275 kappaletta, maalisk. 100 kpl.; työrekiä: tammik. 3 kpl., helmik. 18 kpl., maalisk. 58 kpl.; puulapioita: tammik. 15 kpl.; karhunnahkoja: tammik. 2 kpl., heinäk. 3 kpl.; sikoja (eläviä): kesäk. 2 kpl.

P. W.